

Så Postkontoret i Jönköping.

Den 15. de nästnästnändande juni kommer att vid Skillingar-ryds gästgiveri, inom Tofteryds socken och Rötts härad af Jönköpings län, öppnas en poststation, af den be-
färdheten som omfattas i Kongl. General-Poststyrelsens
cirkular den 4. de oktober nästlidet år.

Denna poststation kommer att lyfa under postkon-
toret i Jönköping men tillika att direkt utöfva postför-
ändelser med postkontoret i Värnamo.

Så förstöraren tillvidare för ifrågasvarande station
har Kongl. Styrelsen förordnat handlanden Carl The-
lander, hvilken Postkontoret följaktligen egen att till-
gående jäväl närlagda för poststationen i Skillingar-
gållande instruktion som af den framdeles de uti 17. de
F. en af drifamma omfattade artiklar, för snart de
blifvit Postkontoret genom vederbörande tillfärdade.

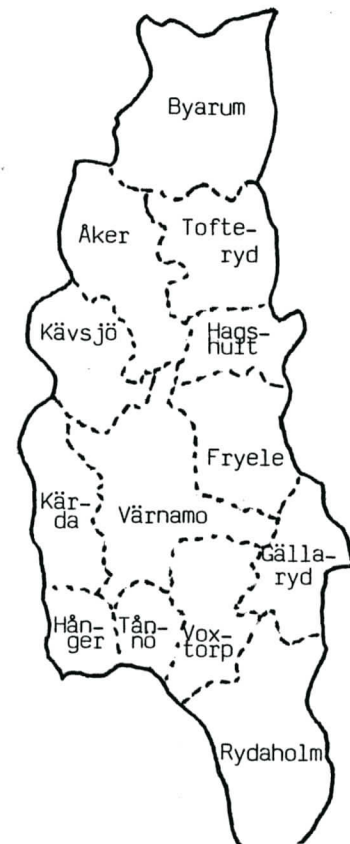
Äfvensi bör, i enlighet med förskrifterna i in-
struktionens 4. de och 5. te § §, förstöraren genom
Postkontoret tillhandakallas närliga primären och rekomen-
dationsbrev.

Det ärlige arfudet för poststationsförstöraren,
hvilket bör honom genom Postkontoret tillhandakallas,
har Kongl. Styrelsen fastslutit till tvåhundrade
100/100 omt, hvilket arfudet bör utgå med en fjer-
del, eller femtio riksdaler samma mynt, under löp-
spet af tredje månaden af hvarje kvartal. Skickade den
2. de maj 1861

Erik Lindgren

POST- historia från

TOFTERYDS SOCKEN

Förlagan tillverkad år 1992

Det är tillåtet att

Copyright Erik Lindgren

Posthistorisk skriftserie nr 73

Förord

Under våren 1989 skrev jag ett manuskript till en planerad bok om posten i Östbo härad. Jag kontaktade samtliga hembygdsföreningar inom häradet med erbjudande att beställa boken för leverans när den var färdig. Totalt kom det in ett hundratal beställningar, dvs tio procent av den upplaga som måste tryckas för att styckepriset skulle kunna vara rimligt.

Tidigare hade jag tyvärr fått den erfarenheten av böcker om småländsk posthistoria att blott en ringa del kunde säljas. Jag hade inte möjlighet att binda mera kapital i osålda böcker och min lagringskapacitet var helt utnyttjad med en överfull källare.

Jag har därför varit tvungen att göra de hembygdsföreningar besvikna som var intresserade av att köpa boken. Under de år som gått sedan dess, har jag fått många förfrågningar, mest från enskilda hembygdsvänner, angående posthistoria från begränsade områden i vårt land. På grund därav har jag gett ut små häften på mellan 12 och 40 sidor vardera med posthistoriska berättelser från enstaka socknar, pastorat eller till och med små härader. Jag har skrivit häftena på min lilla ordbehandlare och med hjälp av en bordskopiator har av förlagan ett litet antal framställts, varierande mellan 10 och 50 exemplar. Det är ett rent hantverk, för vilket jag inte behöver anlita främmande arbetskraft. Kopiorna är visserligen tämligen dyra och kvaliteten kan diskuteras, men jag anser att man i första hand skall se till innehållet.

Metoden gör det möjligt att hålla styckepriset på en rimlig nivå trots den minimala upplagan.

Även om det gör mig ont att bryta sönder mitt manuskript om Östbo härad, har jag funnit det lämpligt att dela upp det i avsnitt, lämpade för de hembygdsföreningar som visat det största intresset. Detta är orsaken till att jag nu presenterar detta häfte om posten i Tofteryds socken.

Växjö den 1 augusti 1992

En liten gåva

Kronobrevbäringen

Riksdagen beslöt år 1873 att kronobrevbäringen skulle upphöra med ingången av 1874 och ersättas med postgångar i postverkets egen regi samt med fasta poststationer, "en i var socken, där så behövdes". Riksdagsbeslutet föregicks av omfattande förberedelser efter ett regeringsbeslut den 6 maj 1873 om att postverket efter samråd med länsstyrelserna skulle vidta åtgärder för att ersätta den ordinarie kronobrevbäringen med nya postförbindelser i egen regi.

Kronobrevbäringen var en urgammal institution med rötter till tiden långt före 1636 års urkund om "Postbådhen". Ända sedan 1500-talet fanns vissa hemman indelade för att ansvara för kronobrevbäring. Det hade naturligtvis varit behov av regelbunden kontakt mellan central och regionala myndigheter så snart samhällsbildningen tagit fart. Regeringens förbindelser med de olika landsändarna genom kronobrevbäring hade redan en vid förgrening, när postverkets linjer lades upp och efter hand kompletterades. Det ordinarie postnätet var däremot otillräckligt och kunde i många fall inte användas för befordran av brev mellan exempelvis landshövding, kronobefallningsmän, präster och lantmätare.

Det egna nät som kronobrevbäringen utgjorde var på åtskilliga punkter sammanlänkat med riksnätet. Därför kunde kronobrevbäringsinstitutionen utnyttja postverkets nät på vissa delsträckor. Den genom förordningen 1636 införda allmänna postgången innebar således en lättnad i kronobrevbäringens organisation.

Kompensationen för kronobrevbärarnas arbetsprestation var befrielse från vissa offentliga pålagor, d v s samma system som skulle tillämpas för dem som svarade för postföring när 1636 års förordning om "Postbådhen" skulle börja tillämpas. Efter hand som denna form av skattebefrielse minskade eller upphörde, lämnades ersättning in natura eller kontant.

Kronobrevbäraranas åtganden och ersättning reglerades inte centralt. Landshövdingarna bestämde de olika åtagan-

dena och nätets förgrening. På grund av den decentraliserade handläggningen blev kronobrevbäringen olika i olika län. I Stockholm visste man inte så mycket eller i varje fall inte tillräckligt mycket om det urgamla men efter hand ändrade distributionsnätet.

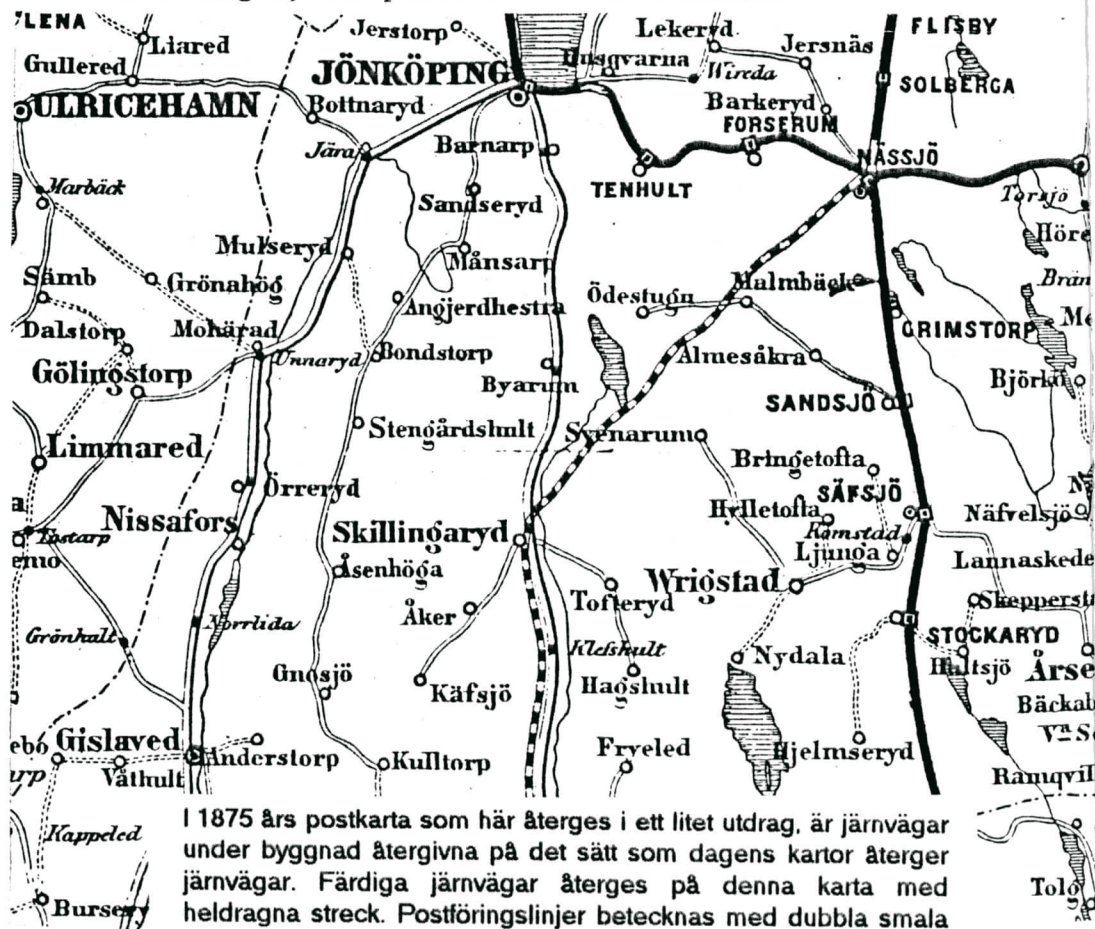
Formen för kronobrevbäringen blev sent omsider någorlunda likartad. Härtill bidrog en kunglig förordning år 1830. Enligt denna skulle kronobrevbäring anordnas två dagar i varje vecka. Tillämpningsbestämmelserna varierade. Regeln om två dagar i veckan tillämpades ibland så att den ena dagen gick posten i riktning från den överordnade myndigheten och andra dagen till denna. Men frekvensen två dagar i veckan skulle visa sig gå igen när postverkets nya linjer lades upp med början 1874.

Ett regeringsbeslut i november 1849 tillerkände samtliga länsmän fribrevsrätt. Nu skulle man så långt det var möjligt använda den ordinarie postgången för tjänstebrev, vilka tidigare belastat kronobrevbärarna. Eftersom postnätet ännu inte var så finmaskigt var det i många områden inte praktiskt möjligt att följa direktiven. Statistiken visar dock på en ökning vid denna tidsperiod av antalet lösväskor som befordrades av postverket.

När man övergick till att låta kronobrevbärarna få ersättning in natura eller kontant i stället för skattelättnader, tycks man på sina håll också ha försökt att få in medel till denna utgift, trots att de tidigare delvis skattebefriade kronobönderna nu drog mera till statskassan. Statens finurlighet att få in pengar har ju alltid funnits. Detta torde kunna förklara varför landskansliet i Jönköpings län påförde rotebönderna brevbäringspengar, något som man finner i tryckta formulär för legokontrakt. Denna teori håller kanske inte när man iakttar att det förekom "brevbäringspengar" även efter 1874. Möjligen kan det ha berott på att texten fanns tryckt i kontraktsformulären och när man skrev nya kontrakt var det ingen som bevakade att den utgiftsposten lyftes ur.

1873 års riksdagsbeslut innebar i praktiken att ansvaret för kronobrevbäringen skulle övertas av postverket. Under första halvåret 1874 hann den nya organisationen införas i hälften av rikets län. I Småland upphörde kronobrevbäringen genomgående med 1874 års ingång.

Som vi ser av det följande, var Tofteryd en av de nya poststationer som inrättades på grund av att postverket tog ansvar för kronobrevbäringen. Men socknen hade långt dessförinnan fått en poststation, nämligen i Skillingaryd. Det var en av primörerna efter 1860 års regeringsmedgivande till poststyrelsen att inrätta poststationer på landsbygden. Wilhelm Roos angav i sin historiska återblick i postverkets första verksamhetsberättelse, att en orsak till detta medgivande var det faktum att de från juli 1855 uppsatta landsvägsbrevlådorna inte utnyttjades i tillräcklig omfattning. Jag har därför funnit det angeläget att i anslutning till det inledande avsnittet om Skillingaryd kort beröra frågan om landsvägsbrevlådan där. Den behövdes inte längre, när poststationen inrättades.

I 1875 års postkarta som här återges i ett litet utdrag, är järnvägar under byggnad återgivna på det sätt som dagens kartor återger järnvägar. Färdiga järnvägar återges på denna karta med heldragna streck. Postföringslinjer betecknas med dubbla smala streck, t ex postföringslinjen från Skillingaryd till Hagshult över Tofteryd.

Skillingaryd

Kronofogde C Hök i Värnamo anmälde den 21 december 1854 i ett "ödmjukaste memorial" till landskansliet i Jönköping att de enda platser inom Östbo härad, där det kunde behövas brevlådor var Skillingaryd och Nederled. Frågan hade aktualiserats av en hänvändelse från poststyrelsen till landskanslierna inför enhetsportots och frimärkets införande. Genomgående gällde vid denna reform att få brevlådor kom till på landsbygden och civilstatens tjänstemän var noga med att motivera behovet. Så här skrev Hök:

"Å båda ställen äro större gästgiverier och handelsbodas; bägge ligga vid allmän väg och där flera vägar sammanstöta. Förbi bägge dessa ställen färdas ordinarie poster flera dagar i veckan - å Skillingaryd är Jönköpings regementes kampementsplats."

Ett villkor för att sätta upp en brevlåda var att den sattes utmed en redan befintlig postlinje och att det fanns någon på platsen som kunde få uppdraget att ha tillsyn och vård om brevlådan.

Närmare sju år senare, den 14 januari 1861, uttalar sig C Hök om på vilka platser det kan vara anledning att inrätta poststationer. Poststyrelsen hade anmodat landskanslierna att lämna förslag på sådana platser, sedan regeringen den 9 mars 1860 hade beslutat att poststationer skulle få inrättas på landsbygden.

Även denna gång föreslog Hök Skillingaryd och Nederled. Den sistnämnda orten fick dock inte någon poststation som resultat av detta förslag. Beslut fattades däremot om att en poststation skulle inrättas i Skillingaryd sedan Höks förslag blivit utrett.

Till föreståndare antogs handlanden Carl Thelander, när poststationen öppnades den 15 juni 1861 som en av de tidigaste i Småland. I Säby hade en öppnats redan den 15 februari och Näshult fick en poststation samtidigt med Skillingaryd. Thelanders årsarvode blev 200 kr vilket höjdes till 250 kr från den 1 oktober 1866. En framställning i september 1874 om ytterligare höjning försenades vid handläggningen så att Thelander först efter en påminnelse fick kvittera ut 400 kronor årligen från och med juli 1876.

Underrättelser och föreskrifter angående Breflådor, som vid Postvägar anbringas.

Breflåda eller deremot svarande inrättning för brefs aflemnande anbringas å dertill lämpligt ställe vid Postväg, i det fall att en Commun eller flere i en ort boende Correspondenter förena sig om att, genom anmälan hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Länet, hos Kongl. General-Post-Styrelsen begära sådan låda och sjelfva dels åtaga sig att, sedan antingen låda från Post-Verket erhållits eller mot ersättning af högst 8 R:dr B:co anskaffats, sedermera allt framgent underhålla densamma, dels ock träffa aftal med någon person att hafva vården om och tillsynen å lådan utan annan afgift från Post-Verket än Tio Riksdaler Banco årligen.

Kostnaden för anskaffning af låda, om den ej från Post-Verket erhålles, samt årliga bidraget från samma Verk för breflådas tillsyn och vård utbetalas af Post-Inspectoren inom Länet, den förstnämnde kostnaden efter hos honom företedd qvitterad, af vederbörande Kronobetjent attesterad räkning derå, och nämnda årliga bidrag, i Juni och December månader hvarje år mot vederbörandes qvittenser.

Medföljande, af Kongl. General-Post-Styrelsen den 24 sistlidne Maj utfärdade, Kungörelse och serskilda tryckta underrättelse om de Bref, för hvilka Breflådan är afsedd, skola vid hvarje ställe, der sådan låda blifver anbragt, finnas anslagne till kännedom och efterrättelse för vederbörande Correspondenter och dem som fått sig tillsynen och vården om lådorne uppdragne.

Nyckeln till Breflåda förvaras hos vårdaren, hvilken tillhör att i god tid före hvarje Posts ankomst:

uttaga i breflådorne inlagde bref och, så vidt ske kan, skilja de olika slags brefven, så att inrikes porto-brefven, utrikes brefven och lösbrefven komma att ligga tillsammans hvar för sig;

sammanslå brefven i en eller flera bundtar och hopdraga dem med segelgarn samt helst jemväl förse dem med omslag och låta dem åtföljas af en förteckning, utvisande brefvens antal och från hvilken breflåda de komma; samt

vid Postens ankomst, utan uppehåll för densamma, aflemla brefven m. m. till Postföraren eller Postillonen om sådan Posten åtföljer.

Från Breflådorne till Postillon eller Postförare aflemnade bref förvaras af dem uti serskild, Posten åtföljande väska och fortskaffas till närmaste Postanstalt, dit Posten skall afgå, derifrån de af brefven, som med Post vidare skola befordras, expedieras med först afgående Post, och behandlas lika som om de varit inlagda i samma Postanstalts breflåda.

Från Post-Verket bekomne Breflådor åtföljande numror äro afsedde att utvisa huru många gånger om dagen lådorne blifvit tömda, samt begagnas dessa numror efter behof. Stockholm den 18 Juni 1855.

Kongl. General-Post-Styrelsen.

1855 års brevlådor var föregångare till 1861 års poststationer.

Med järnvägens tillkomst skulle posten flyttas till järnvägsstationen och Thelander blev uppsagd. Enligt ett avtal med järnvägsbolaget skulle stinsen svara för postgöromålen i Skillingaryd liksom vid andra stationer. Den 60-åriga Thelander begärde emellertid i ett brev den 11 december 1879 till poststyrelsen att få fortsätta att förestå poststationen. Till detta ställde sig postinspektionen välvillig och tillstyrkte bifall, "helst som det torde vara förenat med Postverkets sanna intresse, att en poststation, sådan som i Skillingaryd, där stor rörelse förekommer, handhaves av en person, som kan ägna sin tid mer uteslutande åt Postverkets tjänst, än vad som torde vara fallet, då posttjänst bestrides av järnvägsstationsföreståndare, vilka, med få undantag, betrakta postens skötande såsom en underordnad bisak". Som framgår av det följande skulle det också visa sig ett stycke in på det nya seklet att förmodandet var riktigt.

Så kom det sig att poststationen inte förenades med järnvägen i Skillingaryd förrän i samband med Thelanders avgång. Stinsen Nils Johan Karlsson blev ansvarig för postgöromålen 1885 och behöll det ansvaret i ett kvarts sekel. När han avgick i april 1910 tog Johannes Schönberg över. Året innan hade poststyrelsen tagit ställning till frågan om att inrätta ett postkontor i Skillingaryd, dvs ett förvaltningspostkontor med underlydande poststationer som lämpligen kunde överföras från andra förvaltningsområden. Om det ärendet kan berättas följande.

Till kommunalstämman med Tofteryds kommun den 16 december 1908 hade kronolänsman J A Wijkmark inlämnat en skrivelse med begäran att kommunalstämman skulle besluta att hos poststyrelsen anhålla om ett postkontor i Skillingaryd. I protokollets elfte paragraf antecknades:

"Efter överläggning i frågan beslöt stämman att genom sin ordförande ingå till Kungl. Generalpoststyrelsen med anhållan, att posten i Skillingaryd skiljes från järnvägen och att särskilt postkontor i stället inrättas där".

Frågan var inte ny. När poststyrelsen den 12 januari 1906 begärde förslag från postinspektörerna om orter för nya postkontor hemställde Adolf Malmgren "att Kungl. Styrelsen täcktes foga anstalt om öppnandet av postkontor i Oxelösund och Skillingaryd". Om den sistnämnda orten anförde Malmgren följande:

"Vid Skillingaryds poststation belöpte sig uppbörden under sistlidet år till 9917 kronor 53 öre, och platsen synes vara raskt framåtgående, varförutom i omkringliggande trakter rätt storartad industriell verksamhet är rådande. Under ett postkontor i Skillingaryd borde förläggas poststationerna i Fryeled, Hörle, Klevshult och Åker med en sammanlagd uppbörd sistlidet år av 3618 kr 68 öre".

Förslaget rann emellertid ut i sanden men väcktes på nytt genom den förut omnämnda kommunalstämman i Tofteryd den 16 december 1908. Under mellantiden hade Adolf Malmgren hunnit ändra uppfattning, motiverad av statistik. Han skrev den 29 januari 1909:

"Då rörelsen å poststationen sålunda varit rätt ojämn under de fyra sistförflutna åren och jämväl visat tendenser att sjunka, vilket än mera torde bliva fallet, sedan Jönköpings regemente, som nu har Skillingaryd som förläggningssort, inom de närmaste åren blivit förlagt till Jönköping, har jag ansett mig icke böra, åtminstone för närvarande, tillstyrka förevarande framställning".

Så gick det med det. I Oxelösund hade man bättre framgång och fick ett förvaltningskontor den 1 november 1909.

Ett brev med många underskrifter av i första hand personal vid skjutfältet samt handlare och andra näringsidkare den 15 april 1909 begärde nu att poststationen skulle skiljas från järnvägen. Ett intyg bifogades om att civilingenjören Ernst Georg Angantyr Schéle var "både kompetent och synnerligen lämplig att förestå en poststation". Hans anbud var emellertid för högt i jämförelse med den dåvarande kostnaden för poststationen och poststyrelsen fann vid föredragning den 20 juli 1909 "för närvarande icke skäl föreligga för skiljande av poststationen i Skillingaryd från järnvägsstationen å platsen". Till detta beslut bidrog efter besök i orten ett intyg av kontrollören Uno Tilly "att förhållandena vid poststationen i Skillingaryd sedan blivit bättre och att vid tillfället intet av vikt vore att anmärka mot poststationens skötsel".

Johannes Schönberg hade alltså fortsatt ansvar för post och järnväg. Han efterträddes den 1 september 1916 av stinsen Hans Georg Håkansson som förut varit chef för post och järnväg i Reftele. Mot Malmgrens förmodan fort-

satte trafiken att öka och det gick helt enkelt inte att förena båda uppgifterna länge till.

Den 1 september 1920 skildes post och järnväg åt. Ellen Carlsson, som varit poststationsföreståndare i Stöckaryd 1916-1920, blev nu den nye postchefen i Skillingaryd. Hon fick den föga postalt klingande titeln stationsmästare från den 1 juli 1923, då poststationen statushöjdes till postexpedition. Den titeln avvecklades den 1 juli 1977 i samband med att man ändrade termen postexpedition till lokalpostkontor. Längre innan dess hade Ellen emellertid lämnat över till Martin Kristiansson, som var postchef i Skillingaryd 1938-1945. Han följdes av Albin Ledin (1945-1958), John Johansson (1959-1962) och Åke Dahlin (1962-1985). Den 1 november 1985 tog Claes-Göran Claesson över ansvaret för postservicen till drygt 2 200 hushåll med postadressen Skillingaryd.

Jönköping—Halmstad. (Från den 1 december 1874).				Diligens.									
T. Th. L.	—	9	f. m.	3½	Jönköpings postkontor	Th. L. T.	8,30	—	e. m.			T. F.	
T. Th. L.	2,35	2,45	e. m.	1½	Mulseryds poststation	Th. L. T.	2,45	2,55	e. m.			T. F.	
T. Th. L.	4,15	4,50	e. m.	2½	Mohärads poststation	Th. L. T.	12,40	12,45	e. m.			O. L.	
T. Th. L.	8,40	9,40	e. m.	2½	Orreryds poststation	Th. L. T.	7,50	8,50	f. m.				
O. F. S.	1,15	1,20	f. m.	1	Nissajörs poststation	Th. L. T.	4,10	4,15	f. m.			T. F.	
O. F. S.	2,50	2,55	f. m.	2½	Gislaveds postexpedition	Th. L. T.	2,35	2,40	f. m.			O. L.	
O. F. S.	6,10	6,15	f. m.	3½	Wilstads poststation	O. F. M.	11,15	11,20	e. m.				
O. F. S.	11,30	—	f. m.	16½	Bölaryds poststation	O. F. M.	—	6	e. m.				
					Nyby poststation								
					Sjögårds poststation								
					Halmstads postkontor								
Jönköping—Vernamo. (Från den 1 december 1874).				Diligens.									
T. Th. L.	—	9	f. m.	1	Jönköpings postkontor	O. F. M.	5½	—	e. m.			T. F. S.	
T. Th. L.	10½	10½	f. m.	2,1	Barnrups poststation	O. F. M.	4½	4½	e. m.			O. L. M.	
T. Th. L.	12½	12½	e. m.	1,3	Byarums poststation	O. F. M.	1½	1½	e. m.				
T. Th. L.	2½	2½	e. m.	2,8	Skillingaryds poststation	O. F. M.	11½	12	midd.				
T. Th. L.	6½	—	e. m.	7,2	Vernamo postexpedition	O. F. M.	—	8	f. m.				

Jönköping var en viktig diligensknutpunkt. Linjer utgick till bl a Halmstad och Värnamo, den senare med postföring till 1874 års poststationer och Skillingaryd.

Tofteryd

Skolläraren P Sjødell blev föreståndare för den poststation som inrättades i Tofteryd med 1874 års ingång. Hans årsarvode fastställdes till 100 kronor, vilket var oförändrat till poststationens indragning den 31 mars 1879.

Indragningen berodde på att en lantbrevbärare på linjen Skillingaryd-Tofteryd-Hagshult i kombination med ett kommunombud ansågs kunna ge erforderlig service i Tofteryd. Förändringen gick naturligtvis inte spårlöst förbi och bygdens kamp för att få behålla poststationen blir belyst i det följande.

Landskansliet i Jönköping bekräftade i sitt brev till poststyrelsen den 30 december 1878 med vissa justeringar den överenskommelse man tidigare under året träffat preliminärt med representanter för poststyrelsen om hur lantbrevbäringen skulle organiseras inom länet. Om linjen Skillingaryd-Hagshult skrev man följande:

"Efter indragning av poststationerna i Tofteryd och Åker böra försändelserna för Tofteryds socken avlämnas och avhämtas dels hos nuvarande poststationsföreståndare P Sjødell, som av kommunen antagits till ombud, dels hos länsmanen, boende å hemmanet Sjøryd, vid pass 500 fot från postvägen, och dels i Tofteryds prästgård, ungefär lika långt från kyrkan. - - - Emot postföringens inskränkning till allenast en tur i veckan hava såväl kommunerna som kronofogden framställt anmärkningar och på de av dem anförda skäl avstyrker Kungl. Majt:s Befallningshavande ifrågasatta inskränningen".

Skräddaren Carl Sandberg i Hakabygget erbjöd sig att vara lantbrevbärare på linjen Skillingaryd - Tofteryd - Hagshult med en ersättning av 1 krona 75 öre per tur. Han fick emellertid konkurrens av Magnus Grahn, vars offerter löd på fem öre mindre per tur och därför antogs.

Kommunalstämornas försök att förhindra utbytet av poststationen i Tofteryd mot lantbrevbäring rann ut i sanden. Det första försöket gjordes redan vid den ordinarie stämman den 5 april 1878, alltså redan när utredningen

var i sin linda och man hade fått ett brev från länsstyrelsen om planerna. I protokollets sjunde paragraf läser man följande text:

"Kyrkoherde H Sjögren, som ej hade tillfälle att närvara vid nämnde stämma, anser flera svårigheter uppkomma, om poststationen i Tofteryd indrages i anseende till de många brev, som till och från stationen expedieras, dels med penningar och pennigeremisser, dels utan penningar. Då poststationer m m äro så väl inrättade för den korresponderande allmänheten att man med allt skäl må vara tacksam och erkänna sin tacksamhet, så må ock erkännas att ändring i dessa förhållanden till ett sämre, såsom här poststationens indragning, är allt annat än önskvärt för omkringvarande korrespondenter. Om poststationen bibehålles i sitt nuvarande skick med dess föreståndare, och den förändring sker, att gångbud inrättas mellan Skillingaryd och Tofteryd, torde postverket få behållning och den här korresponderande allmänheten hava all skälig anledning till tacksamhet".

Bara några dagar före genomförandet av beslutet om poststationens indragning hölls en extra kommunalstämma den 25 mars 1879. Därvid beslöt man "ingå till Kungl. Generalpoststyrelsen med ödmjuk anhållan, att församlingen måtte få bibehålla Tofteryds poststation samt erhålla 50 kronor årligen av postmedlen till stationsföreståndarens avlöning, då församlingen härmed tillförbinder sig, att under 5 års tid tillskjuta årligen vad som brister i nämnde avlöning".

Med föga tilltro till en gående lantbrevbärarens kapacitet tog man även med en passus i protokollet med förslag "att få bibehålla kärrposten, och tillförband sig hemmansägaren August Jonsson i Tofteryds klockaregård att på nämnda sätt fortskaffa posten två gånger i veckan, fram och åter, under tre år mot 2 kronor 50 öre för tur eller för 5 kronor i veckan".

Protokollsavskriften remitterades till postkontoret i Jönköping från poststyrelsen den 31 mars 1879 men fick inte någon av stämman avsedd verkan. Poststationen i Tofteryd var och förblev indragen.

Ändå gjordes tappra försök att få den tillbaka. Med Postsparbankens tillkomst 1884 utsågs sparmärkesförsäljare framför allt på orter där det inte fanns poststation.

Det var naturligt att skollärarna fick uppgiften; de hade ju daglig kontakt med småspararna genom barnen som kunde sprida budskapet om sparglädje till hemmen.

Organisten och folkskolläraren Karl Hjertstedt hade sålunda blivit utsedd till sparmärkesförsäljare i Tofteryd. Nu ville han utöka det arbetet med att också vara föreståndare för en önskad poststation. Ur hans brev till poststyrelsen den 23 december 1886 i frågan hämtas följande utdrag:

"Visserligen hava vi station i Skillingaryd, men av församlingens 9 rotar hava sex bekvämast att få sin post i Tofteryd. Nu har en enskild person mottagit posten i Tofteryd i några år men ledsnat vid detta besvär, då ingen som helst ersättning vankats. Kanske det tillhörde kommunen att betala den omnämnde personen. Försök i den vägen hava gjorts, men utan framgång.

Kunde man blott påräkna en 20 kronor årligen från postverket, ville undertecknad gärna åtaga sig att förestå en liten poststation i Tofteryd. Då jag förut är sparmärkesförsäljare, vore det ju lämpligt att ock få utsälja frimärken. Mycket obehag hava vi nu utav att vi ej kunna få frimärken här i Tofteryd".

Poststationsföreståndare Karlsson i Skillingaryd tillstyrkte och skrev följande i sitt remissvar: "Det synes lämpligt att poststation blir inrättad i Tofteryd; eller åtminstone någon ersättning beviljas den som till lantbrevbäraren utlämnar posten och av honom mottager och utdelar densamma. Den person som förut verkställt detta, har av sagt sig uppdraget. Skollärare Hjertstedt är kompetent och lämplig att sköta en poststation".

Här speglas det ofta återkommande problemet att ingen ersättning betalades av postverket till de personer vilka i egenskap av kommunombud var den förmedlande länken mellan lantbrevbäraren och de församlingsbor som inte fick någon kontakt med denne. På sina håll förekom det att ett mindre belopp betalades ur sockenkassan till ombudet eller att de som fick post genom ombudet betalade ett litet belopp för varje brev som förmedlades.

Vid den slutliga behandlingen av ärendet anförde postinspektör Hugo Winroth i Malmö bland annat följande i redovisningen till poststyrelsen den 2 februari 1887:

"Visserligen äro de av skolläraren Karl Hjertstedt fram-

ställda anspråk på ersättning från Postverket jämförelsevis så små att ur denna synpunkt ej hinder borde möta för att inrätta poststationen i fråga, men erfarenheten har ådagalagt att, om poststation endast inrättas, anspråk på högre arvode sedermera inom kort framställas.

Häremot skulle ju Postverket kunna skydda sig genom att i kontraktet intaga bestämmelse om dess fortvaro under åtminstone ett par år, men då på intet sätt genom kommunalstämmoprotokoll eller dylikt blivit styrkt samhällets önskan och behov att erhålla poststation, har postinspektionen för sin del, funnit alldeles obehövt att åtminstone för närvarande bifalla den gjorda framställningen av en enskild person, vilken dessutom ej på något sätt förmält sig hava någon betydande korrespondens".

Med ytterligare några argument av Winroth följde poststyrelsen hans tankegång och ansåg vid föredragning den 7 februari 1887 "ifrågavarande framställning ej f n böra till avseende föranleda".

		Skillingaryd—Hagshult.			
		(Gångpost.)			
		(Från den 1 april 1879.)			
T. L.	—	5.0			
T. L.	7,0	7,0	0,8	Skillingaryds poststation	M. F. 9,0 —
T. L.	9,0	—	0,8	Tofteryd.....	M. F. 7,0 7,0
			1,6	Hagshults poststation	M. F. — 5,0